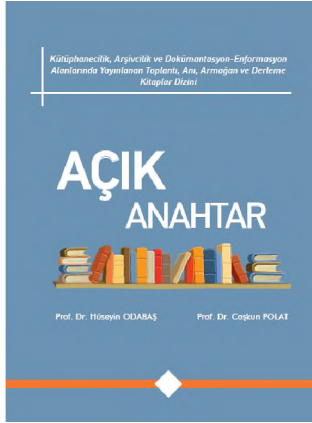

Polat, C. ve Odabaş, H. (2017). *Açık anahtar: Kütüphanecilik, arşivcilik ve dokümantasyon-enformasyon alanlarında yayınlanan toplantı, anı, armağan ve derleme kitaplar dizini*. Ankara: Avrasya Kütüphaneciler Derneği Yayınları. Kaynakça var. ISBN: 978-605-9997-03-4

Mehmet Ali Akkaya**

Book Review

Open Key: Proceedings, Festschrifts, Gift Books and Compilations Published in the Fields of Librarianship, Archiving And Documentation-Information

One of the processes that is vital in terms of all disciplines at the point of scientific and qualified publishing is the literature search. A well planned and thorough literature search process will ensure that new studies to be put forward are holistic and original. This requires extensive, up-to-date and well-organized secondary resources in the field concerned. The complete listing of information resources different than books and periodicals, such as proceedings, festschrifts, gift books and compilations and their contents, is very important not only in terms of the field concerned but also for our national knowledge production capacity and competence as well. It is precisely for this reason that “Open Key” of Polat and Odabaş, coming after a long and intense effort, is a reference source for the discipline of information science and its stakeholders in our country. “Open Key”, that indexes 2855 articles from 131 publications printed between 1960 and 2016, with its quantity and quality, strongly promises to be for many years one of the basic reference resources for information users.

Literatür taraması olarak da tanımlanan bilgi kaynaklarının varlığını tespit etme süreci, bilgi kaynaklarına erişimle birlikte bir bilimsel araştırmanın niteliğinin ve özgünlüğünün ortaya konulması noktasında en önemli aşamalardandır. Çünkü araştırılan konu ile ilgili önceki çalışmalara erişmek, içerikleri hakkında genel fikir sahibi olmak, hem olası tekrarları engelleyecek hem de araştırmacıya yönelimleri gözlemlene fırsatı sunarak, çalışma odağının gereksinimlerle daha doğru örtüşecek biçimde kurgulanmasını sağlayacaktır. Mesleki örgütlerimizden Avrasya Kütüphaneciler Derneği'nin yayıncılığını üstlendiği, *Açık Anahtar: Kütüphanecilik, Arşivcilik ve Dokümantasyon-Enformasyon Alanlarında Yayınlanan Toplantı, Anı, Armağan ve Derleme Kitaplar Dizini* başlıklı çalışma, bu bilimsel etkileşimin ve ön hazırlığın önemini farkında olmanın bilinciyle, bir bölümüne yakından tanık olduğum emek yoğun bir çabanın sonucu ortaya konan bir temel danışma kaynağıdır.

** Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. E-posta: mehmetaliakkaya@karatekin.edu.tr
Assoc. Prof., Çankırı Karatekin University, Department of Information and Records Management.

Birlikte kaleme aldıkları kitap, makale vb. türden bilimsel çalışmalarla ülkemizin bilgi bilim alanına önemli katkılar sağlayan Prof. Dr. Coşkun Polat ile Prof. Dr. Hüseyin Odabaş'ın son ortak projesi olan eser, yazarların 2005 yılında yayınlanan *Anahtar* ve 2009 yılında yayınlanan *Anahtar II* başlıklı çalışmalarının bir devamı ve bütünleyicisi niteliğindedir. 925 sayfalık oylumlu görünümü ile dikkati çeken kitabın adında, devamı niteliğinde olduğu öncülü iki kitabın adıyla örtüşmesi gayretinin yanı sıra, bilgiye açık erişimden ve bu sayede bilginin “engelsiz” kullanılabilir olmasından esinlenilerek *Açık Anahtar* üst başlığı tercih edilmiştir.

Kapsamı *Anahtar* ve *Anahtar II* deki gibi bilgi bilim alanına ilişkin, kitap ya da süreli yayınlar kadar yakından takip edilemeyen ve makale bazında kamusal paylaşım fırsatı bulamayan toplantı, anı, armağan ve derleme kitaplar olarak belirlenen eser bu yönüyle de özgündür. Zira bilgi bilim alanında buna benzer içerik düzeninde yapılan tek çalışma 1952-1992, 1993-2000 ve 2001-2007 yıllarını içerecek biçimde üç ayrı baskısı yapılan ve ulusal bilgi bilim literatüründe önemli bir boşluğu dolduran *Dizin*'de, yalnız *Türk Kütüphaneciliği* dergisinde yayınlanan makalelerin listesi verilmiştir. Bununla birlikte, *Açık Anahtar*'da listelenen çalışmaların bibliyografik bilgilerinin verilmesinde yöntem olarak *Anahtar* ve *Anahtar II* de olduğu gibi *Dizin* temel alınmıştır.

Çalışma kapsamında dizinlenen eserlerin kaynak türleri;

- Sempozyum, konferans, seminer, kongre, kütüphane haftaları gibi toplantıların bildiri kitapları,
- Anı ve armağan kitapları,
- Herhangi bir toplantıda sunulmamış makalelerden oluşan özgün derleme kitaplar,
- Yalnız tek yazarın makalelerinin derlenmiş olduğu kitaplardır.

Ancak; içinde kütüphanecilik, arşivcilik ve dokümantasyon-enformasyon konularını kapsayan birkaç makalenin bulunduğu, büyük bir çoğunluğu farklı alanları ilgilendiren makalelerden oluşan kitaplar çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Çoğunlukla bilgi ve belge yönetimi konulu makaleleri kapsayan eserlerde yer alsa bile, alan dışı kaleme alınan makaleler çalışmada listelenmemiştir.

Eser, *Makale Listesi*, *Konu Dizini* ve *Yazar Adı Dizini* olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler, çalışmanın sonunda ek olarak verilen *Dizinlenen Kitaplar* listesi ile bütüncül bir biçime kavuşturulmuştur. Kitapta yer verilen çalışmaların listelenmesinde belirlenen yöntem ile birlikte ilgili kaynakların bibliyografik bilgilerinin serimlenmesinde oluşturulan künye gösterme biçimleri, eserin *Giriş* kısmında her bölüm için ayrı örneklerle açıklanmıştır. Gösterilen bu özen, bibliyografya ya da dizin taraması yapma konusunda hiç deneyimi olmayan bir araştırmacı için bile eserden nitelikli bir biçimde yararlanabilmeyi kolaylaştırmıştır.

2855 makalenin tam bibliyografik künyesinin verildiği *Makale Listesi* bölümünde künyelere ardışık sıra numaraları atanmıştır. Atanan bu numaralar, konu listeleri ve yazar adı dizinleri için künyeye erişim kodu anlamına gelmektedir. Konu listesi ve yazar adı dizininde bibliyografik bilgilerin sonlarında yer alan kodlar, makalelerin tam künyelerini edinebilmek için konmuş ve bu kodlar takip edilerek *Makale Listesi* bölümünde ilgili kaynağa erişim olanaklı kılınmıştır.

Bilgi bilim alanında yeni ortaya çıkan kavramları da içerecek biçimde geliştirilen *Konu Dizini* bölümü bu yanı sıra *Anahtar* ve *Anahtar II* den daha kapsamlı, güncel literatürle uyumlu ve zengin hale getirilmiştir. Uygulamada, makalenin içeriğini en iyi yansıtacağı düşünülen en fazla iki başlık öbeğine yer verilmiştir. Seçilen başlıkların kullanıcılar tarafından bağımsız arama yapılabilecek anlamlı terimler olabileceği düşünüldüğü durumlarda, çift yönlü erişim

sağlama adına yer değiştirme yapılarak her iki kavrama da konu listesinde yer verilmiştir (Örn. Müzeler, Teknolojik Gelişmeler - Teknolojik Gelişmeler, Müzeler). Her bir konu başlığı altında yer alan künyeler kendi içinde alfabetik olarak listelenmiştir. Makalenin hangi eser içinde yer aldığını görebilmek için ise bibliyografik künye sonundaki tek biçim kod ile makale listesinde ilgili kodu takip etmek yeterlidir. Bunun yanı sıra, “Bkz.” ve “Ayr. Bkz.” çapraz göndermeleri ile konu listesine erişim kolaylığı ve zenginliği kazandırılmıştır.

Yalnız yazarların değil, aynı zamanda çeviren ve derleyen gibi ikincil sorumluların da temel giriş unsuru olarak gösterildiği künyelerin oluşturulduğu *Yazar Adı Dizini* bölümü, 133 sayfa ile eserin en kısa bölümüdür. Bu bölümde aynı yazara ait makale künyeleri kendi içinde alfabetik listelenmiştir. Bibliyografik bilgiler yazarların bugünkü soyadları dikkate alınarak düzenlenmiş ve gerekli görüldüğü durumlarda değişen soyadlarından yenilerine göndermeler yapılmıştır. Birden fazla soyadı kullanan yazarların listeye esas olacak soyadının belirlenmesinde yazarların çalışmalarındaki tercihleri gözetenmiştir. Soyadı değişimi tespit edilen yazarların soyadları, yazar adı dizininin aksine, makale ve konu listesinde özgün biçimi ile korunmuştur. Yazar adı dizininde de tam künyeye erişim, konu listesinde olduğu gibi, makale adının sonunda yer alan kodların *Makale Listesi* bölümünde bulunması ile sağlanmaktadır.

Çalışmanın ekinde yer alan *Dizinenen Kitaplar* listesinde, esere kaynaklık eden 131 yayının bibliyografik bilgileri belirli bir düzen çerçevesinde okur ile paylaşılmıştır. Yalnız bu bölümde listelenen kaynakların adlarının dahi konuya ilişkin bir literatür taramasında ya da araştırmada araştırmacının işini ne kadar kolaylaştıracağı düşünüldüğünde, *Açık Anahtarın* yalnız bilgi bilim alanı için değil, “bilgi” odaklı tüm disiplinler için ne denli önemli bir ikincili kaynak olduğunu kavramak çok daha kolay olacaktır.

Akademisyenler, her türden bilgi merkezinde çalışan bilgi profesyonelleri, bilgi ve belge yönetimi bölümleri öğrencileri ve bilgi bilim alanının ilgili kurum ve kuruluşları kadar bilgi meraklıları için de temel danışma kaynağı olacağına inandığım bu emek yoğun çalışmanın yalnız alanımıza değil ülkemizin bilgi üretimi ve literatürüne katkı sağlaması şüphesiz Polat ve Odabaş’ın en büyük kıvancı olacaktır.